

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE:

IN CAPITALA:	Pentru 1 an	30 lei;	6 luni	15 lei;	3 luni	8 lei.
DISTRICTE:	36	18	10			
STRĂINATATE:	48	24	12			

Articolul nepublicat nu se înapoiaza

SCIRI TELEGRAFICE
DIN ZIARELE STRINE

Constantinopol, 14 Februarie.

Se scrie Corespondenței Politice: In resimbul de la 1 până la 7 Februarie li s'a plătit funcționarilor Statului și ofițerilor 23 milioane piastră din lefurile restante. Sumele plătite sub acest titlu de la intrarea în funcțiune a noului ministru de finanțe se urcă dară la 212 milioane piastră.

Roma, 14 Februarie.

Din toate părțile Italiei secesc stîri despre agitația, ce domnește în cercurile muncitorilor. Guvernul însă dezvoltă o acțiune energetică. În Neapol s'a confiscat multime de placarde de cuprins anarhist. S'a făcut și arestări. În Cagliari s'a făcut o demonstrație de lucrători, care însă a fost fără prejudecătă. În Messina domnește un fel de mică stare de asediu.

Londra, 14 Februarie.

Se scrie ziarului Presse: Nelidoff a înmănat Portel o nouă notă cerând plata despăgubirii de răbobi rămasă în restanță. Nota propunea să se întrebuneze pentru această plată, veniturile din nouă contribuție de venit, care va intra în luna lui Martie în vigoare.

S'a descoperit o defraudare de 8000 funți la ministerul de finanțe al Turciei. Un fanatic religios a atacat pe ministrul instrucției japoanez Mari Arinori lovindu de mai multe ori cu punțar, astfel că greu rănit mori în curând. Acest ministru era unu dintre cel mai mari invitați ai Japoniei.

Messina, 14 Februarie.

În întreaga Sicilia domnește o iritație extraordinară din cauza crizei comerciale. În Messina o sprijinesc agitatorii socialisti. Eri a fost interzisă o demonstrație ce voiau să facă lucrătorii fără lucru. Autoritatea a interzis intruri de mai mult de 10 persoane. În Livorno o mie lucrători de margean s'a pus în grevă. Miliția stăgata.

Casa de bancă Giovanni Walzer compuna din cele mai renumite case ale Siciliei a incetat plățile. Pasivele trec peste 6 milioane lire. Starea comerțului este foarte iritată prin acest faliment, care înăspriște criza comercială ce domnește în Sicilia.

Belgrad, 14 Februarie.

Ministrul de răbobi trămite mai mulți ofițeri și subofițeri în Rusia pentru a să coplecta rândurile militare. Guvernul rusesc a declarat că e gata să supoarte cheltuielile respective. Tratările dintre rege și partidul radical pentru compunerea cabinetului au fost întrerupte.

Londra, 15 Februarie.

Obiectul la ordinea zilei a convorbirilor este sedința de astăzi a comitetului Parnelilor, în care administratorul foii *Times* a fost întrebat asupra scrisorilor publicate ale lui Parnell și a arătat persoanele de la care le-a primit, precum și sumele primite. Însă cestiunea cea mai interesantă nu s'a rezolvat încă adică la adresa cui că a treiesc Parnell scrisoarea cea mai compromisă. Parnell a lipsit ieri și ar fi bolnav greu. Représentantul foii *Times* stăruie a susține că scrisorile sunt autentice. A produs sensație și un raport foarte detaliat, că Herbert Gladstone, fiul mai mare al bărbatului de stat, ca administrator al moșiei Hawarden a procedat acolo la cele mai crude expulzări a unor arendași săraci și că s'a purtat mai rău de cănd în Irlanda.

Atene, 15 Februarie.

Legea privitoare la împrumutul de 20 milioane, încheiat între societatea arheologică cu Unionbank din Viena se va publica în aceste zile.

Constantinopol, 15 Februarie.

Activitatea de reforme a lui Agop-paşa îl crează din ce în ce mai mult adversari, mai toți colegii săi din minister sunt contra lui. În consiliul de ministri de Duminică ce s'a ocupat cu proiectele de reformă ale lui Agop-paşa, s'a întâmplat conflicte violente și mai toți ministri s'a pronunțat contra propunerilor ministrului de finanțe. Însă acesta se bucură de toată încrederea sultanului și nu se oprește în activitatea sa purificatoare. Nu de mult a descoperit iată neregularități la ministerul de finanțe

PENTRU ABONAMENTE, ANUNCIURI și RECLAME a se adresa:

In ROMÂNIA: La administrație, Pasajul Român, Nr. 3 bis. București; și la corespondență ziarul din județe.

„HAMBURG": La Adolf Steiner, Gänsemarkt, 58. Bioul central de anunțuri pentru Germania.

Pentru FRANCIA, ANGLIA, AUSTRO-UNGARIA și ITALIA: Se va adresa la Agence Havas, Paris.

ANUNCIURILE:

Liniu mică pe pagina IV-a. 30 bani
Reclame pe pagina II-a 5 lei. — Reclame pe pagina III-a 2 lei

— Scrisorile nefrancate se refuză. —

Pentru inserții și reclame, redacția nu este responsabilă.

si are de gând să reducă la 300 funcționari numărul de 800 ce există astăzi la acest minister.

Belgrad, 19 Februarie.

Asupra propunerii ministrului de răbobi, generalul Prostic, ca un număr de ofițeri serbi să fie trimiți în Rusia spre a și completea studiile, nu s'a luat încă o rezoluție definitivă; dar afacerea s'a luat în considerație serioasă.

București, 5 Februarie 1889

Timpul e cel mai bun demascator.

Înceț-încet tendințele reale ale membrilor opozitiei înversunatiese la lumina zilei, se fac din ce în ce mai accesibile pentru toată lumea.

Talentul celor ce se indeletnesc, încă de la începutul actualei sesiuni parlamentare, cu tot felul de manopere de obstrucționism și de returnare, dacă n'a fost destul de cūrasat față cu puterea de penetrație a membrilor guvernului, a reușit totuși să clătine în parte și cātva timp și reprezentanți naționali și opinie publică.

Practica aceasta însă, ca orice acțiune ce e lipsită de substrat solid, și-a rost cu timpul aparențele ademenitoare și-a început a și da pe față mașineriile de înșelăciune. Eată, ca o mică probă, câteva opinii din presa Capitalei și încă, după cum se vede, nu din ziarele cele mai prietene guvernului.

Românul:

« Această stare de neințelegeri, « de indecisiune, nu poate, nu trebuie să se mai prelungescă, căci, « consecințele vor fi din cele mai funeste. »

« O mare parte a țării, care se desinteresează cu totul de aceste lupte de partide, așteaptă cu nerăbdare să î se dea pământul făgăduit, și am văzut în primăvara trecută unde poate duce astăaște pe teptare pe cei cari au pierdut răbdarea. »

« Cei cari nu vor ca să reinceapă rescoalele de săteni, cei cari în adevăr vor să aducă o îmbunătățire soartei acelor mulțiori, sunt datori să lase îndată, său cel puțin să amâne, aceste procese ce ne facem unul altuia, pentru ca să putem procede îndată la discuția legilor pe care le așteaptă cu nespusă nerăbdare sătenii noștri. »

L'Indépendance Roumaine:

« Zilele trec, săptămâni se adaugă la săptămâni, și onorabili noștri se mulțumesc să moșească frumoase discursuri fără să mai aibă grije de a face legi. « În același timp sunt cestiuni arătoare, cum e a țărănilor, de cildă, cari în zadar își așteaptă soluția. »

Democrația:

« O ceată de fucțioși înghețăți din elementele cele mai dispurate, și ca vederi politice și ca

sentimente, și-a pus în gând să consume forțele vii ale țării în lupte sterpe, în frâmantă păti-mășe, în răsbuiri personale, în agitație culpabile, în unelță primejdioase contra instituțiilor țării.

« E un an de zile decât regimul parlamentar în România a condamnat să servească de arenă de luptă înversunată, fără a putea desăvârși o singură lucrare folosită de țării. »

« Un nou apel la țară a devenit o necesitate ce nu se poate lung timp înconjura. »

La Liberté Roumaine:

« . . . trăim într-o stare de nesiguranță absolută, ne agităm zadarnic în intrigă de culise și pentru ambiația peste mașini și a unor politicieni. »

Membrii actualului guvern și-au dat toate silințile posibile ca să respundă la necesitățile reclamate de țară. Singuri, ei au lucrat cu forțe de uriaș proiectele de legi ce trebuie să aducă îmbunătățirea situației, cu reprezentanța națională, care era datoare să discute, să amendeze, și să dea putere de realizare acestor proiecte, ei luptă de atâtea luni, în cele mai mari greutăți, ca să astâmpere manifestații pătimășe, ce par nesfârșite și contagioase, și ca să zoarească momentul lucrărilor serioase și profitabile țării.

Ei vor duce până la capăt această muncă de oameni cinstiți și iubitori de binele comun, cu orice deosebită săritură, în luptă cu fracheta, n'a ieșit biruitor.

SERVICIUL TELEGRAFIC
AL ROMANIEI LIBERE,

Londra, 16 Februarie
După corespondența ziarului *Times* la Viena pansiștii au indemnăt reginei Natalia să provoace complicații în Serbia, dar regina a refuzat.

Sofia, 16 Februarie
Circula stirea că opoziția a înuit o înfrângere a Filippopol și că în urmă ar fi manifestat principelui dorință de a-l vedea schimbând ministerul.

Paris, 16 Februarie
Camara deputaților. Discuția asupra cescerii comise de poliție continuă.

D. Polony zice că manifestația de măine se va face într-o ordine perfecție, și că d. Tisza ar fi răspunzător de brutalitatea de care a putut să se dedea politica.

D. Busbach cere să se ia măsuri energetic. (Aclamationi la dreapta).

Ministrul de interne, d. O. Orezy, insistă asupra rușinel care e de a turbura astfel în fața streinului. El promite că dacă va fi de trebuință, va lăsa măsuri mai aspre (Aclamationi la dreapta).

Camara ia act de răspunsul ministrului.

Roma, 16 Februarie
Camara deputaților d. Crispini declară că acceptă următoarea ordine de zi: Camara luând în vedere declaratiile d-lui Crispini, are încredere că ministrul va să se ocupe să întră în mod integral libertățile constituționale.

Roma, 16 Februarie
Regale primind adresa Camerei a zis: guvernul meu tinde din toate puterile sale

a menține pacea și a înlesni soluția unei cestuiilor economice.

Berlin, 16 Februarie.

Gazeta Germaniei de Nord, basându-se pe informații autentice, declară că este inexact ca articolul ziarului *Hamburger Nachrichten* intitulat: Naționali liberali și cancellerul, are o origine oficioasă.

Paris, 16 Februarie.

Din cauza învățăbilă deplină ce există între radicali și oportunisti, devine foarte dificil de a forma un cabinet care să aibă majoritatea la Cameră căci un minister oportunist va fi totuși un putere unei coaliții între dreapta și radicali.

Budapest, 16 Februarie.

Camera. În fața scrupulelor provocate de articolul 14 din legea militară, d. Tisza propune o modificare a acestui text care spune curat că contingul recruiților va fi valabil pe 10 ani. Propunerea va fi tipărită și discutată luni.

(Havas).

A se vedea ultime stiri pe pag. III-a

FABRICA GOETZ

Senatul de la 3 Februarie

D. Al Marghiloman, ministrul lucrărilor publice. — D-lor senatori, vă mulțumesc că ați îngăduit să continue discuția. Sunt vorba asupra cărora nu trebuie să treacă orele! Sunt fericiți că o circumstanță fortuită m'a pus în stare să le aud. Eram la Gămeră; am fost chemat aci de birou să sustin legea pentru drumul de fer Galați-Berlad, și sunt recunoscător d-lui președinte că m'a pus astfel în poziție să resping pe data o acuzație odioasă care s'a adus mie și colegului meu Germani.

D. Germani, domnii mei, n'are și n'a uitat niciodată o acțiune în societatea heres-traelor, — și dacă punet la îndoială cunventile mele rog să se verifice imediat și registrele societății Goetz cari sunt în București și registrele casei Germani cari sunt în București.

D. Germani, cunoscut pentru probitatea sa în streinătate, — Românilor le este lemn să o conteste — a fost ales de acționarii streini ca reprezentant al lor. Societatea formându-se sub regulamentul cel vechiu care cărmuia societatea anină, membrii streini nu erau decât cu mare greutate admisi de minister în consiliul de administrație. Grupul actionarilor francez, reprezentând un capital de doar milioane, având dreptul să fie reprezentat în consiliu, a delegat pe d. Germani ca împotrnicit al lor. Lucrul era absolut legal, deoarece d. Germani depunea cauțiunea, în acțiuni cerută de statute. Toti colegii d-lui Germani știau că d-sa reprezintă consorțul Hersent și comp. și îl recunoscă această calitate. Nici odată — o afirmă cu tărie — d. Germani de aproape să depare nu au avut umbră de interes în societate! Nu veți găsi în tot decursul timpului de la 1888 încotro o singură sedință la care să fi participat. Înainte de a ești decretul de numire ca ministru, pe când era în tratative de a intra în minister, și-a dat dimisiunea din mandat al acționarilor societății Goetz. Înca un lucru pe care l pot să resping pe data o acuzație odioasă care s'a adus mie și colegului meu Germani.

E... E... E... d-lor n'am avut o centimă în vreo societate financiară, și astăzi abstenție — poate forțată — am practicat-o azi. Desigur pe origine să găsească la mine o hărție de valoare, o acțiune sau un titlu de al Statului. Membrii în consiliul de administrație nu am fost și când am avut să mă pronunț asupra cazului adus în censuriul de ministru, vă rog să credeți că am făcut-o deslegat de orice preocupări.

Mi s'a aruncat cu usurință că sunt fiul președintelui consiliului de administrație; ei bine, președintul consiliului de administrație, tată meu, are 100 acțiuni în raport cu 16.000 acțiuni cari sunt emise în Austria, Franța, Belgia, și România. Ce poate risca capitalul care a depus 50.000 de franci într-o afacere de 8 milioane, dacă cumva se închide fabrica? Interesul la 50.000 de franci! Căci capitalul e totdeauna reprezentat prin fabrică, prin pădurile, prin instalațiile societății. Cum se poate crede că

